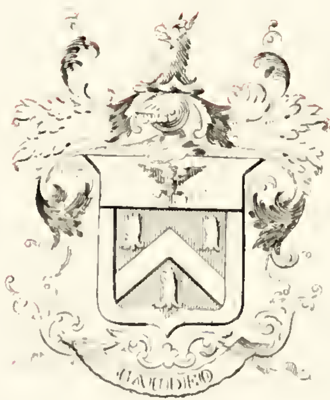
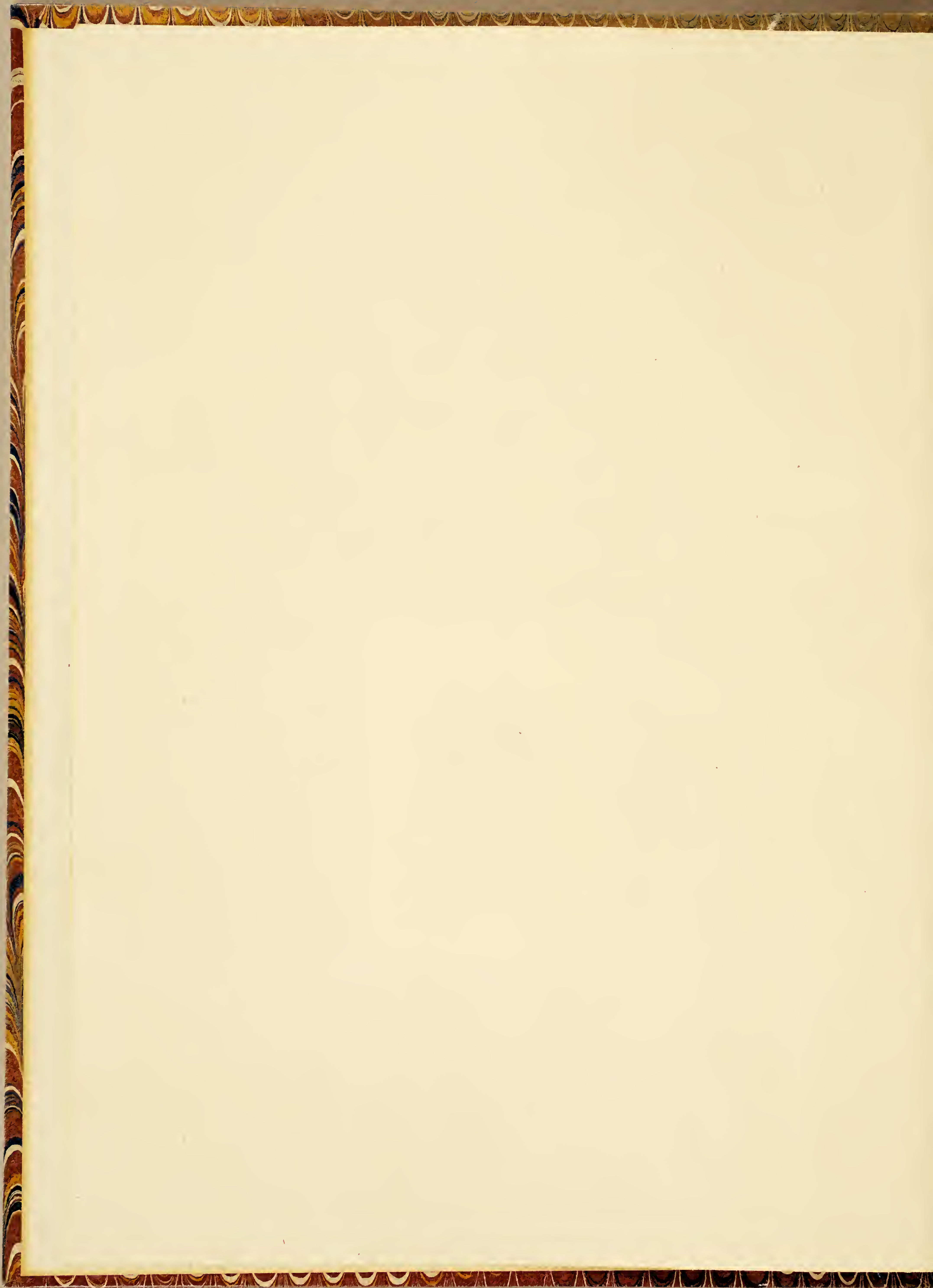



GAUDEO



Brasilie

De Zeeusche
VERRE-KY-KER.



Ghedruckt tot Vliſſingen in 't Groene Wout,
Daermen ſoo veel vande Capers hout, 1649.

De Zeeusche
VERRE-KYKER.

Goeden dach Buier-man/ hoe so vroegh uyt het Bed/
Om dat een swaeren droom mijn 't slapen heeft belet/
En dat soo schrickelijck / ick sach ter neder vallen
Door den swaerde/ de braeve Offisieren/en Soldaten allen/
Die van hier sijn ghevaeren / met een soo goede wil/
Om te recouvereren / het Hollantsche Brasil.

Brilleman. Christalijne Brillen/en Verre-kijkers daer mede ghy naer u wil kont sien over 't Ront / en watter is ghepasseert in Brasil.

Borger. Dat dient in mijn kraem / die Kijker moet ick koopen / want men om dat te sien / anders verre sou moeten loopen/ hier Kramer laet sien/wat is dat voor een Verre-kijker daermen alles kan in sien watter in Brasil is ghepasseert.

Brilleman. Siet daer / noyt hebje des gelijcken ghesien / ick hebber noyt meer als desen konnen bekomen/ soo ghy die koopt ghy sult het u niet beklaghen / want ghy sult konnen sien / waer al ons frave volck is ghebleven / dat van hier zedert den jaere 1645 met de Generael Sigus-mundus Schop is vertrocken/ en alle de Recruten die nae ghesonden zijn / en waer nu lest de machtichste vloot is gebleven / die oyt uyt dese Landen is ghevaren 1647. daermen soo van riep / oftemen 't gantsche Landt der Portegysen daer mede soude af-gelopen hebben / en de gantsche macht der Brasilische Kust daer door gelijck als aen een keeten wilde sluyten/ en andere wonderlijcke dinghen meer.

Borger. Wat of ick die al kocht/ soo verstaen ick my op de kunst niet.

Brilleman. Ick sal jou die verkoopen op conditie dat ick het jou sal leeren eer dat ghy my die sult betaelen.

Borger. Ick ben te vreden / en dan sal ick gheloven dat alle droomen geen bedroch en zijn/want ick dese laetste nacht in mijn slaep soo daer over ben verschrickt / datmen 't qualijck geloоven souden / nu wat sal ick jou geven voor de Kijcker en de kunst.

Brilleman. Ick sie datje een nobelen baes bent / wy sullen wel accorderen/ en als ick jou alles vertoont heb / staet het jou dan niet aen/ soo sal ick die noch behouden / en voor twee Rijcrdaelders int ghelach sult ghy altijt vry sijn.

Borger. Dat neem ick aen / komt gaet mee daer is een Rijcxdaelder op de handt.

Brilleman. Com ick gae datelijck mee / en laet ons gaen beginnen/ maer dat wil ick bedingen / dat al watje siet my recht sult segghen/ sonder yet te verswygen.

Borger. Dat beloof ick jou.

Brilleman. Com set jou daer neer / en ick sal de Kijcker drayen/en vast houden/ en siet wel toe / wat wilje eerst sien?

Borger. Laet ons beginnen vande Bahia, en soo Noorden de kust.

Brilleman. Past wel op/en let gau op jou stuck/wat siejе nu?

Borger. Ick sie de Bahia de dos los Sanctos, die soo ghefortificeert is / en soo veel Forten langhs strant / en soo met Canon versien/ en soo wel bemant is/ dat die niet wel te winnen is/ en van alles noch wel versien.

Brilleman. Wat siejе nu?

Borger. Een Eylant.

Brilleman. Dat is Taparica, en wat siejе meer?

Borger. Ick sie dat ons volck hier weynich kan uyt rechten/ grooten arrebeyt doen om Forten te maken / en gans qualijck versien zijn van provisie: mijn dunckt datse gans verhongert zijn/ doch de Bootsgesellen hebbent wel soo slim als de Soldaten/ die rusten noyt / en krygen weynich anders

als

als wat meel om pap van te koken; O slechte bestellingh! soo dat de Soldaten en Bootsgesellen geweldich versmelten/ en veel overloopen/ tot verswackinghe van ons volck.

Brilleman. Dat is niet vreemt / een hont hier / sou zijn Meester wel ontloopen / alsmen hem soo tracteerden / want die vande Portegysen niet doodt gheslaghen werden / slaen wy selfs met honger en ongemack / soo dat my dunckt / dat die voor den vyant blyven de gheluckichste zijn / is dat niet een schoonen troost / maer wat dunckt jou / sullent ons volck daer noch lange konnen houden? kijckt eens om.

Borger. Ick sie een Portegysche vloot / ick moet ons volck waerschouwen.

Brilleman. Laetse legghen / honger en onghemack salse tijts ghenoech waerschouwen / daerse licheelijck de loop van sullen kryghen; siet nu gan toe.

Borger. Daer is alreedts quae tijdinge / 'tgaet op een vertrecken / maer het wort soo doncker oft by nacht gheschiede / en nae ick sie de vierde man komter niet van daen / en moeten met schande ruymen.

Brilleman. Dat is niet vreemt / wy sullen noch meer wonders sien / en hooren: ey siet desen wegh eens naer Portegael, watmen daer doet.

Borger. Dit is Portegael , daer macktmen een vloot toe om naer Angola te gaen / die van alles wel versien wort.

Brilleman. Siet nu dese wech naer Hollant 1647.

Borger. Hier wort een machtighe vloot gereet gemaeckt / met ses duysent mannen kompleet / sonder Boots-ghesellen te rekenen / en wort van alles wel versien / ja tot bies-bruggen toe / diemen daer alsoo nodich van doen hadde / als een bedelaer een Goudt-gewicht om sijn duyten te wegen.

Brilleman. Waer wil die nae toe?

Borger. Die gaet naer Brasil, met veele van onse braefste Offisieren / en Soldaten / tis een lust om sien / die sullen gans Brasil af-loopen / en dan salmen Portegael daer noch wel me-

 de

de dwingen / hier is de huyt al verkoft / eer de Beer gevangen was.

Brilleman. Geluck op de reys / laetse hene varen / siet nu eens weer naer het Resif.

Borger. Ick sie de Generael is daer al ghelant met sijn verhongerde gasten / doch alsoo de magasynen vande vivres / niet wel versien sijn / en uyt het lant niets konnen bekomen / ist hier niet veel beter / alst op Taparica was / en soo geen haestich ontset komt / sullen sy om een goet henen komen moeten om sien / want ons volck soo nau inghehouden wort / datse qualijck haer hoofden durven buyten steecken / dat de Joden en vrye luyden niet en deden / de Soldaten souden haest accorderen 't selve over te gheven / want ick sie datter sy gans afgematteert sijn / en niet meer konnen / doch alle des Compagnies Offisieren / en Hooge Raden / en die daer aen dependeren / sijn noch glat en vet / en al de pen-leckers meer / die in dese benauden tyt / het alder-beste varen / en gelegentheyt hebben om haer dieverye te plegen.

Brilleman. Siet oft de vloot noch niet aen 't Resif ghekomen is.

Borger. Daer sijn al eenige gelant / en al de rest is onder de wal / nu ist een vreucht / alles is nu vol op / en die gelt hebben / is alles tamelijck wel te bekomen / men sal nu de Portegysen haest het hooft bieden / 't is nu hier soo vol volck datmense hier niet al logeren kan / en worden al datelijck ghetracteert op de oude voet / 't welck hier een groote sieckte en sterfte onder de Soldaten causeert / men heefter minder medelyden mede alsmen hier met een hont heeft / de Duyvel mach voor Soldaet naer Brasilie vaeren / is dat 't gheene men 't volck wijs maeckt / om uyt Patria te krygen / dat yder een 't soo wel sach en wist als ick het nu weet hoemen 't volck daer trackteert / de weduwen en wesen braken de Bewinthebbers den hals / niet dat ick ymant tot quaet wil Raden.

Brilleman. Wel worter noch geen preparatie ghemaeckt om

om te velde te gaen / waer naer nu ghewacht / ey siet eens watter schort.

Borger. De Offisieren dunckt my konnen niet accorderen met de Hooge Raeden / de penningen die nu met desen vloot over ghekomen sijn / soecken de Hooge Raden onder haer te houden / daer nochtans het volck belooft was / dat soo haest / als sy souden ghelant sijn / elck twee maenden gagie souden ontfangen / daer houden de Offisieren sterck om aen / doch krygen maer een maent voor haer selven / 't welck groote onlust onder de Soldaten causeert / maer de Hooge Raden willen datter sy eerst een tocht sullen doen / want die doot blyven behoeftmen niet te geven / dat is quint / brave pracktijcken / om haer blauwe sacken te vullen / ick sie het sal op een uyt-trecken gaen / met seven Regementen starck / tusschen de vijf en ses duysent man / met blasende Trompetten / slaende Trommellen / en vliegende Vaendels / nu salmen de Duyvel bannen.

Brilleman. Siet wel toe waer datse naer toe marscheeren / en hoe het af loopen sal / 't sal geen kermis gaen sijn / ick vrees dat sy niet al sullen weder komen / want hoochmoet komt voor den val.

Borger. 'T gaet soo ick sie nae de Gararapes, ick sie 't Regement vanden Generael Schop in noot: het Regement van Colonel Keerweer tijt op de loop: en Colonel vander Elst heel gherotteert: en vanden Brande kiest den berch op / lijt weynich schade / blijft daer in ordre staen rusten: Colonel Haues wil vander Elst ontsetten / lijt groote schaede / en wort te Rugge ghedreven: 't Regement van Colonel Brinck loopt meer als half wech / weert hem stoutelijck / soo dat de vorige Regementen / daer door ontset werden / Colonel Haultijns Regement marscheert den berch op / alwaer hy een kleyne recontre heeft / duiert niet lange. Ick sie datse weer binnen komen laten negentien Vaendels achter / een Velt-stuck / en meest de braefste Offisieren / en wel 700 Soldaten / en daer

sijn

sijn noch wel soo veel ghequetsten / en al de Borgers vant Resif sijn seer verbaest.

Brilleman. Mijn dunckt al wat ghy siet / is niet als quade tydinge voor de Compagnie, siet doch hoe het verder sal afloopen / en waer het aen schort

Borger. Het schort nieuwers aen / als dat de Generael met dullemans courasie / sonder eenighe ordre aen d'andere Regementen te geven: ofte woordt / ofte velt-teken / ofte Gitschen by de nieuwe Regementen te stellen / in sijn hooghmoet de eer alleen wilde hebben vanden vyant te slaen / maer alsoo hy vande Portegysen wert gherotteert / is hy de eenighe oorsaeck van 't verlies van 't heele Leger.

Brilleman. Wel waerom heeft hy dan om sulcken groot sekoers ghesch reven / en nu hy het heeft / het selve soo weynich acht: ick worde schier uyt mijn sinnen / of menen de Moffen datmen in Hollandt 't volck vande Boomen schut / en 't gelt uyt de Veenen haelt / soo veel brave Soldaten doodt / ick kan 't niet vergeten: Siet noch eens / ick hoop 't sal altijt soo quaet niet sijn.

Borger. Ick sie Colonel Haultijn sal met ontrent duysent man uyt trecken / gaet over de revier vant Speckse-Fort, om met een amboschade de Portegyse te verassen / maer de Portegysen jaghen ons volck tot ondert Fort, met verlies van 5 a 6 dooden / en tusschen de 50 en 60 ghequesten / dat gaet nu al wel toe.

Brilleman. Dat sey de Minist oock en dede de deur toe / sijnde Gast-huysen niet vol ghenoech / salt noyt beter sijn?

Borger. Ick hoop jae / nu gaet ons volck naer Olinda, vinden de Redout verlaten die sy besetten.

Brilleman. Dat is goedt.

Borger. Maer soo haest als ons volck de Portegysen gewaer worden / stellent op 't loopen / eenighe smyten haer wapenen wech / roepen latense vechten die 't gelt ontfangen hebben / en die vande Redout doen 't selve / soo dat eenighe Offi-

fieren

sieren doot blyven / met eenighe Soldaten.

Brilleman. Dat is slimmer als de rest.

Borger. Nu salmen de vloot naer de Bahia senden/die niet ontrent ses hondert Soldaten bemannen/ en als die wech is/ salmen de Soldaten een maent gagie geven/ en de ducatons/ tot vier gulden 't stuck setten/ soo kanmen een soldaet / met ses gulden ses stuyvers betalen / in plaetse van acht gulden / daer nochtans haer belooft was / datse met Staten gelt souden betaelt werden / gelijck sy in Hollant ontfangen hadden/ of dese dieverye kleyn is kont ghy oordelen / soo datter nu ten minsten twee duysent / soo gestorven als gebleven en wech ghesonden sijn / ende nu de verhoginghe vande Ducatons wat dat bedraecht / weten die best die het in haer sacken ghesteecken hebben; men lant eenich volck ontrent de Bahia, die vande Portegyse, tot de boots / vervolcht werden / achterlatende eenighe dooden / in somma het mindert; oock gheschiet hier een Zee-slach daer de onse met 7 a 8 van onse beste schepen / teghen twee Portegyse schepen slaen / daer de onse groote victorye bevechten / want sy nemen 't eene schip: maer de ander steeckt de brant in sijn kruyt / soo dat hy met onse Vijs-Admirael, en het Schip van Capiteyn Iacob Pouwelsz alle 3 ghelijck sincken / doch worden van onse twee Schepen / noch ontrent 70 mannen gebercht / soo gesonden als ghequesten / ende noch een van onse Schepen wort inde Bahia ghebracht / dat is maer drie voor een.

Brilleman. Noemje dat victorie / 't mach de Duyvel sijn/ siet eens wat in Angola passeert.

Borger. Hier sien ick de Portegyse vloot dien het met ghewelt aen tasten / maer onse doen alle teghenstant / soo langhe als sy konnen / doch werden ghenootsaeckt / op honerabele conditie 't selve op te geven / behoudens sack en pack sonder yets te verliesen / en die blyven willen werden goede conditie ghegeven / de rest thuys ghesonden/ maer die van St. Thomé, verkoopen het Fort aende Inwoonders/voor Contanten/die

 dat

dat beter houden/ als de Compagnie, om haer betalinghe naer te loopen / die nu weynich / hebben te geven / want ick sie dat alle haer Pack-Huysen / Kelders/Kassen / en Cantoren ledich sijn.

Brilleman. Dat is een streeck vande Portegysen om onse Compagnien de neck te breecken / ons 't lant af te nemen / en dan 't volck die soo lange uyt gheweest sijn t' huys te senden / alser geen gelt by de Cas is / hadden de Portegysen ons volck den hals gebroken / soo warense betaelt gheweest / en het sou de Compagnie aenghenamer sijn gheweest / dat is hier ghedaen/weder naer het Resif.

Borger. Hier ist leger te velde gheweest / hebben voor de Bahia lustich vier gestoockt hebben 22 Ingenios verbrant/daer sullen sy groot profijt van hebben/ ghelijck de Capers mede/ men maeckt hier de bravada/of men de Bahia belegeren wilde alleen om de Portegysen vant Resif derwaerts te trecken / en als dan metter haest weder te keeren / om de Caep St. Augustijn te belegeren / want de onse te water / eer als de Portegysen te lande derwaerts konnen komen / dit is een stratagema der Hooge Raden.

Brilleman. Een schoon beleyt / daer sy soo wel als de Capers groote schade by lyden sullen / salt nu beter lucken.

Borger. Nu sal ons Legher weer te velde gaen / met de gantsche macht soo van Soldaten / als Bootsghesellen / en een grooten treyn van Artillerye: de Heer Colonel Brinck salt commando voeren/doch de Heer van Goch, eene vande Hooge Raden sal mede gaen/ende men sal al de macht te velde brengen diemen kan/ende de garnisoenen soo veel ontblooten als 't lydelijck sal zyn/en al wat tot desen uyt-tocht dient sal mede gaen/laten de Forten seer swack beset met de impotente Soldaten/ die in't velt geen dienst konnen doen.

Brilleman. Wel dat is goedt nu een der Hooge Raden mede gaet/salt wel gaen/ maer waer salt gelden ? siet gau toe.

Borger. 't Gaet al weder na de Gararapes, Brinck voert de

de batalie / ende andere Regementen volgen / alst Regement van Verelst, 't Regement van Haultijn, 't Regement van vanden Brande, 't Regement van Keerweer, 't Regement van Schop, hier zyn veel Bootsghesellen by den Trayn / die worden ghecommandeert by de Vijs Admirael / ende noch eenighe Zee Capiteynen / alles is nu in goede ordre / tot dat ons volck by de Gararapes komen / zijn twee daghen meester van het Gheberchte / daer worden sy de Poortegysen gewaer / die op haer voordeel verscheyde Ambusschaden op breecken / ende soo ons volck Cargeren / dat eer ons volck daer om dochten / een groot ghetal onder de voet gheraeckten / 't welck sulcken alterasy onder ons volck causeert / en sulcken verslagentheyt / dat de Luytenant Colonel Lobbrecht de Soldaten de wech wijst hoement ontlopen moet / daer al de rest op volghen met wech werpen van haer gheweer / en achterlaten van alle de Artillerie en bagagie / daer de Portegysen lustich op volchden / ter neder makende alles wat sy begaen konnen / soo dat ontrent de twee duysent van alles weder komen / om te segghen gans ontwapent / en met sulcken schrick vande Offisieren / die weer ghekomen sijn / dat ick liever haer schoenen als broecken / soude hebben willen schoon maken / ende voor die dit niet willen ghelooven konnen haer adresseren aende hooft Offisieren die thuys ghekomen sijn / en voor namentlijck aen de Heer Colonel vanden Brande, die van dese schrick noch soo bleeck is / dat ick niet kan ghelooven / dat hijt soo langhe als hy leeft versetten sal / de lucht mach van hem verdwynen / daer weet sijn Barbier raet toe / die hem sijn haer te stercker poepert / om die quade Brasilysche lucht te verdryven / maer hy weet gheen raet om hem sijn voorighe coleur weder te gheven.

Brilleman. Wel wat stinckent ongeluck is dit / soude Heer Colonel vanden Brande, van dese lucht noch yets aen kleven / die soo veel verschoninghe heeft / hoe moeten de arme Soldaten dan ruyken / dat laet ick die oordelen die haer

hemden ghewassen hebben/ maer dat de wortel vande schrick noch den Colonel vanden Brande int lijf steeckt/ kont ghy uyt sijn troniy af meten / 't is niet vreemt / daer van 4000 man geen 2000 weder komen / en alles achterlatende / daer moet een ghewel dighe verbaestheyt ondert volck gheweest sijn / soo de Portegysen dese victorie vervolghen/ soo ist heel met de Compagnie ghedaen / want eer wy suffisant sekoers sullen konnen doen tot ontset / salt Resif al sijn inder Portegysen net / ey siet eens of hier geen Remedie tot ontset is.

Borger. Ick sie rontom maer weynich kans/ de Brasylische Compagnie in Portegael , sal ons te gau sijn / die haer vloot meest al ghereet is / en soo die vloot/ voor datmen hier van daen met een vloot ghereet sal sijn om aldaer te landen / sullen onse Soldaten ghenootsaeckt sijn / te doen ghelijck die van Angola ghedaen hebben / ofte ghelijck die van St. Thomé dat had beter klanck / en was haer te prysen/ want waer ick sie/ ick kan noch Coopmanschap inde Pack-Huysen sien / noch gelt inde kas / om 't volck mede te betalen soo sy thuys komen / ick ben verwondert dat de Portegysen ons volck opt Resif , sulcke Honorabele conditien presenteren / ja noch beter als die van Angola ghehadt hebben.

Brilleman. Dat is goet voort volck / maer quaet voor de Compagnie , die het liever anders saghen / ick meen ghelijck die ghevaren sijn den 19 April 1648. en nu lest den 19 Februarij 1649. souden de Portegysen ons die part speelen/ ons 't volck thuys te senden / soo bennen de Bewinthebbers haer lijf niet seecker / want daer gheen raet tot de betalinge is/ 't welck lichtelijck soude veroorsaken dat int jaer 1650 de Negentienen haer Kamer en Huysen soude/ moeten sluyten.

Borger. Ick sie gheen raet ofte wy moeten met Spanjen t' samen spannen / daer is gheen andere hulp.

Brilleman. Dat waer erger als vooren / men moet het de Staten overgheven / en laten die daer mede om springhen/die hebben de macht en konnen lichtelijck 10 a 12 duysent mannen

nen daer henen senden / met alles wat daer toe van noden is / souden wy Spanjen daer in brenghen / en het hem wel ghe-luckten / soo souden wy soo veel als de Portegysen daer van hebben / ick vertrou dat haer Hoogh-Moghende daer anders in versien sullen / maer mijn dunckt dat het beter waer / datmen het aenden eygenaer verkoften / ende dat soo duer alsmen soude konnen / en vorder de aleansye hiel om de komersye tusschen Portegael en dese Landen te onderhouden / daer ons ten hoochsten aen gheleghen is / en laet ons eens deur een suyren appel bijtten / en dencken 't is beter een half ey als de lege dop / en reeckenen 't geene wy daer nu voor kryghen is winst / want soo wy daer noch grooten kosten aen doen / soo lyden wy noch soo veel meer schade / want daer gheen helpen aen en is.

Borger. Ick sie wel of men daer tien duysent of men 12 duysent mannen daer henen sent / en of men met Spanjen t' samen spant / sal al even veel sijn / ick soudt mede soo verstaen dat verkopen 't beste waer / en dencken datmen in sijn beurs steeckt / dat proffijt is / want alles is gheen winst / datmen voor winst reeckent / want eer men hier sal konnen resolveren / en soo danich sekoers sal konnen te wege brengen / sal de deur al ghesloten sijn / en al woude men volck werven / wie salder nu nae toe willen / is het leste sekoers alree ghesmolten 6000 sulcken braven volck / 't is het volck recht op een vleys banck ghebracht / en worden daer soo ghetrackteert dat het Godt te klaghen is / men doet het volck schoone beloften / om uyt het lant te kryghen / maer alsmense daer heeft / gaet het als het spreeckwoort seyt:

Als de Bruyt is inde Schuyt.
Soo sijn alle beloften uyt.

Even soo gaet het hier mede toe / men belooft de Soldaten 8 gulden per korte maenden / noch 5 gulden kost gelt / t' samen 13 gulden / ende kost tot sulcken prijs datse 8 gulden per maent konnen goet houden / en datmen haer Vrouwen

 (ofte

(ofte die zijt maken) alle Jaeren hier twee maenden gaesje gheven sal/ 't schijnen schoone dinghen/ maer alsmen 't volck daer heeft / soo belasten sy de Soldaten met 8 gulden kost gelt / daer hy noch niet van leven kan / soo hout hy 5 gulde per maent over / maer daer gaet ter maent noch soo veel af voor de wapenen / en voor Predycanten en andere beswaernisse / dat den armen Soldaet qualijck drie gulden tien stuyvers per maent goedt kan houden / ick laet alle eerlijcke luyden oordelen / of het perijkel van sulcken moyelijcken Reys/ die soo veel volckx wech neemt / dat van hondert noyt gheen tien weder komen / en vraecht eens die weder gekomen sijn/ of sy wel opt een beet goet broots / ofte een mont vol goede spysen daer te Lande sijnde / vande Compagnie ghenoten heeft / ja qualijck een goeden dronck water / en soumen dan daer noch weer soo veel volck naer toe senden.

Brilleman. Ja alsmen die kryghen konden / men hoort te verde dat de winter hout is / en die kreupel en lam thuys komen sijn niet lam met de mont / om een yder voor sulcke bedriegers te waerschouwen / want die daer nu nae toe gaen souden / al belooftmen die noch soo veel / daer sijnde sullen even / en alleens ghetrackteert worden als alle voorgaende gheschiet is.

Borger. Ick sie vast rontom / maer sie niemant die daer henen wil/en om de waerheyt te segghen daer is gheen helpen aen / hadden de Bewinthebbers konnen toe tasten int jaer 1647 ofte 1648 / doen waer het tijt gheweest / maer doen sochtmen door stratagema te wercken / ende de Portegysen 't net over het hooft te halen / 't welck heel misluckt is / soo dat mijns oordeels de Bewinthebbers haer behoorden te laten verghenoeghen / met soodanich ackoort alsmen soude konnen treffen / tot onderhoudinghe vande aleansie tusschen ons en den kroon van Portegael, want om de waerheyt te seggen wy moeten en behooren vrienden te blyven / en wy konnen malkanderen niet wel missen / want wy het Portugaels sout alsoo

alsoo qualijck konnen missen / als de Portugysen de Hollantsche vrientschap konnen ontberen.

Brilleman. Dat is waer/maer die het vier van doen heeft/ moet het inde assen soecken / dat de Bewinthebbers eens proponeerden op wat condytye sy de Portegysen / 't selve willen overlaten / dat waer het beste voor de Compagnie, want de Portegysen het anders op de selve kondytie / ghelijck wy het eerst van haer bekomen hebben / wel weder sullen krygen/ en van rechts weghen komt het haer luyden toe/en dat Godt ons volck in dat Lant gheroepen heeft / de oorsaeck was/om Lant en natie te straffen / alsoo sy luyden door Rijckdom/ in soo grooten weelde en allerley sonden leefden/en haer boven alle Christen natie daer in uyt staken/maer naer dat wy 't selve Lant korten tijt hebben beseten / hebben wy de Portegysen in alle sonden verde te boven ghegaen / en in plaets van dat wy de Heydenen door een goedt leven souden bekeren / soo hebben onse Overheden / niet alleen Rijckdom / voor Godtsalicheyt ghepreferereert / maer de gansche menichte / heeft het Heyden leven / in plaetse vant Christenen/nae ghevolcht/ levende in alle wellusten hares herten / niet wetende hoe sy haer selven sullen verladen / soo dat het schijnt dat het Godt verdriet / en dat hy ons tot een Roede / de Portegysen in Brasil ghebruyckt heeft / die nu door sijn Goddelijcke wil / gans ontstucken ghebrooken wort/ en ghelijck wy dagelijckx hooren / ghelijck als met sijn hant int vier ghewoipen wort.

Ter rechter tijt wort den straffer nu ghestraft van Godt,
En de gansche Werelt voor ghestelt tot een spot;
Wie sou hebben gelooft dat tweemael 19 soo veel sou stuyten,
Dat de groote Negentien haer kamer souden sluyten.

FINIS.

3725

